

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖS**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO
„DĖL NACIONALINIO ORO TARŠOS MAŽINIMO PLANO PATVIRTINIMO“ PROJEKTO
(TAP NR. 19-309; TAIS NR. 18-8959(3))**

2019-03-27 Nr. NV-870

Vilnius

Projekto rengėja – Aplinkos ministerija.

Projekto tikslas – patvirtinti Nacionalinį oro taršos mažinimo planą (toliau – Planas), **atsižvelgiant į Direktyvoje (ES) 2016/2284 dėl tam tikrų valstybėse narėse į atmosferą išmetamų teršalų kiekio mažinimo** (toliau – Direktyva) **nustatytą prievolę parengti, priimti ir įgyvendinti nacionalines oro taršos valdymo programas ir siekiant užtikrinti, kad Lietuvoje į aplinkos orą išmetamų teršalų kiekis neviršytų tarptautiniuose ir ES teisės aktuose nustatyto kiekio, oro teršalų koncentracija aplinkos ore neviršytų žmogaus sveikatai ir aplinkai nepavojingų aplinkos oro užterštumo lygių.**

Dabartinė situacija:

- **Direktyvoje nustatyta prievolė valstybėms narėms parengti, priimti ir įgyvendinti nacionalines oro taršos valdymo programas**, siekiant apriboti metinius tam tikrų išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekius.
- Pagal Direktyvoje nustatytus reikalavimus parengtas **Planas turi būti priimtas ir Europos Komisijai pateiktas ne vėliau kaip 2019 m. balandžio 1 d., vėliau atnaujinamas ne rečiau kaip kas 4 metus.**
- Remiantis Lietuvai nustatytais tikslais **Nacionalinėje aplinkos apsaugos strategijoje nustatytos esminės politikos įgyvendinimo kryptys, nustatyti tam tikrų išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio mažinimo tikslai 2020 m. ir 2030 m.**, palyginus su 2005 m. išmestu kiekiu:

Pavadinimas	Matavimo vienetai	Sieros dioksidas (SO ₂)	Azoto oksidai (NO _x)	Nemetaniniai lakieji organiniai junginiai (NMLOJ)	Amoniakas (NH ₃)	Smulkiosios kietosios dalelės (KD _{2,5})
Išmestas kiekis 2005 m.	Tūkst. t	30,9	60,3	75	32,4	20,2
Išmestas kiekis 2015 m.	Tūkst. t	18,2	55	59,4	28,9	17,9
Iki 2020 m. sumažintinas išmetamo teršalo kiekis, palyginti su 2005 m	Proc.	55	48	32	10	20
	Tūkst. t	17	28,9	24	3,2	4
Iki 2030 m. sumažintinas teršalo kiekis, palyginti su 2005 m	Proc.	60	51	47	10	36
	Tūkst. t	18,5	30,8	35,3	3,2	7,3
Didžiausias leistinas išmetamo teršalo kiekis bet kuriais metais nuo 2020 m. iki 2029 m.	Tūkst. t	13,9	31,4	51	29,2	16,2
Didžiausias leistinas išmetamo teršalo kiekis nuo 2030 m.	Tūkst. t	12,4	29,5	39,7	29,2	12,9

- **Lietuvai nustatyti tikslai beveik visu teršalų (išskyrus amoniaką) atveju yra labai ambicingi – siekiama sumažinti išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekį daugiau nei per pusę.** Nuo 2005 iki 2015 m. išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekis Lietuvoje reikšmingai sumažėjo, tačiau vertės, iki kurių turi būti iki 2020 m. ir iki 2030 m. sumažintas išmetamas kiekvieno teršalo kiekis, yra daug mažesnės, todėl yra poreikis nustatyti ir taikyti papildomas aplinkos oro taršos mažinimo priemones.
- **Aplinkos oro apsaugos įstatymas įpareigojo Vyriausybę iki 2018 m. gruodžio 31 d. patvirtinti nacionalinį oro taršos mažinimo planą.**

Projekto esmė – siūloma nustatyti tris tikslus, uždavinius ir priemones jiems pasiekti, numatyti priemonių įgyvendinimo terminus, atsakingus subjektus, asignavimų poreikį, galimus finansavimo šaltinius, apibrėžti laukiamus rezultatus, vertinimo kriterijus ir jų reikšmes, plano peržiūros terminus.

I TIKSLAS - sumažinti taršą SO₂, NO_x, NH₃, KD_{2,5} ir NMLOJ. Uždaviniai:

1) sumažinti taršą SO₂ (pramonės, viešosios elektros energijos ir šilumos gamybos sektorius):

- **Priemonės, taikomos naftos perdirbimo pramonėje** – finansinės paskatos gamybos modernizavimui (20 mln. eurų); įrenginių optimizavimas, keičiant katilo degiklį ir didinant dujinio kuro deginimą šiluminės elektrinės katiluose (ūkio subjekto lėšomis); geriausius prieinamus gamybos būdus atitinkančios technologijos diegimas ir taikymas (ūkio subjekto lėšomis).
- **Finansinės paskatos modernizuoti vidutinius (1-50 MW) kietąjį kūrą deginančius įrenginius** (20 mln. eurų).
- Daugiabučių renovacija.

2) sumažinti taršą NO_x (transporto sektorius):

- Ekologinio vairavimo įgūdžių formavimas ir skatinimas.
- **Finansinės paskatos atiduoti taršų lengvąjį automobilį** kaip eksploatuoti netinkamą transporto priemonę, skirtas atsiskaityti už viešojo transporto paslaugas arba įsigyti mažos taršos kriterijus atitinkantį lengvąjį automobilį (30 mln. eurų).
- **Finansinės paskatos savivaldybėms įsigyti elektra, gamtinėmis dujomis, vandeniliu varomas viešojo transporto priemones** (miesto - 30 mln. eurų, priemiestinio - 30 mln. eurų).
- Geležinkelių elektrifikavimas ruože Kaišiadorys-Klaipėda.
- Gamtinių dujų degalų infrastruktūros diegimas.
- Augalų juostų kūrimas (rekomendacinė priemonė savivaldybėms).
- **Finansinės paskatos darnaus judumo priemonių įgyvendinimui** 5 didžiausių miestų ir kurortų savivaldybėms, įsidiegusioms dyzelinu varomų transporto priemonių eismo ribojimo sistemas (20 mln. eurų).
- **Kilnojamasis transporto priemonių išmetamų teršalų nuotolinės stebėsenos sistemos įdiegimas** – siūloma pradėti nuo edukacinio / informacinio pobūdžio pilotinio projekto, siekiant priimti sprendimą dėl tolesnio šios sistemos taikymo (4 mln. eurų).
- **Pranešimo apie kelyje pastebėtą vizualiai matomą transporto priemonių dūmingumą galimybės sukūrimas** - siūloma pradėti nuo edukacinio / informacinio pobūdžio pilotinio projekto.
- **Kelių naudotojo mokesčio pakeitimas** - nustatant, kad mokesčio dydžiai proporcingi nuvažiuotam atstumui; suskirstant transporto priemones ir mokesčio dydį pagal transporto priemonės teršalų išmetimo standartus (EURO emisijos klases).

3) sumažinti taršą NMLOJ (naftos perdirbimo, naftos produktų saugojimo ir paskirstymo sektorius, namų ūkiai):

- Finansinės paskatos NMLOJ išsiskyrimo vietų aptikimo ir išsiskyrimo mažinimo priemonių taikymui (5 mln. eurų).
- NMLOJ nuotėkio aptikimo ir šalinimo metodų taikymas.
- Visuomenės švietimas apie tirpiklių vartojimą namų ūkiuose (20 tūkst. eurų).

4) sumažinti taršą NH₃ (žemės ūkio sektorius):

- Gerosios žemės ūkio praktikos kodekso parengimas / atnaujinimas (20 tūkst. eurų).
- **Finansinės paskatos neorganinių trąšų naudojimo pakeitimui organinėmis trąšomis**, organinių trąšų naudojimo technologijoms atnaujinti, gerosios žemės ūkio praktikos kodekso priemonėms, susijusioms su oro taršos mažinimu, įgyvendinti (5 mln. eurų).
- **Mėšlo ir srutų laikymo ir tvarkymo reikalavimų peržiūra**.
- Ūkinių gyvūnų laikymo vietų projektavimo techninių ir technologinių sprendimų peržiūra ir atnaujinimas (10 tūkst. eurų).
- Ūkinių gyvūnų laikymo vietų eksploatavimo bendrųjų taisyklių nustatymas (20 tūkst. eurų).
- Parengti Tręšiamųjų produktų naudojimo reikalavimus, kuriuose būtų įtvirtintas draudimas naudoti amonio karbonato trąšas.

5) sumažinti taršą KD_{2,5} (namų ūkiai):

- **Visuomenės informuotumo didinimas apie namų ūkių (būstu) šildymą** - kietojo kuro ir atliekų deginimo poveikį sveikatai, aplinkai; šildymo katilų ir kaminų tinkamą eksploatavimą ir priežiūrą, efektyvias būsto šildymo sistemas.
- **Finansinės paskatos kietojo kuro katilų modernizavimui ar keitimui** atsinaujinančios energijos išteklius naudojančiomis šildymo sistemomis namų ūkiuose (būstuose), atsižvelgiant į vietovės aplinkos oro užterštumo lygį (50 mln. eurų).
- **Finansinės paskatos namų ūkiams jungtis prie centralizuoto šilumos tiekimo sistemos** (20 mln. eurų).
- Katalizinio krekingo įrenginio elektrostatinio filtro įrengimas naftos perdirbimo pramonėje.
- **Visuotinė namų ūkių (būstu) šildymo įrenginių inventorizacija** (priemonė numatyta Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos įgyvendinimo priemonių plane).
- **Akcizo tarifo didinimas akmens angliai, koksui ir lignitui, naudojamiems šilumos energijos gamybai** (išskyrus naudojimą cemento gamybos pramonėje).

II TIKSLAS - apriboti taršą sunkiaisiais metalais ir patvariaisiais organiniais teršalais. **Uždaviniai:**

- 1) apriboti taršą sunkiaisiais metalais (namų ūkiai);
- 2) apriboti taršą patvariaisiais organiniais teršalais (namų ūkiai);

Prie II tikslo pasiekimo prisideda I tikslo priemonės, susijusios su šildymo įrenginių atnaujinimu, jungimusi prie centralizuoto šilumos tiekimo sistemos, kitomis kietojo kuro naudojimą mažinančiomis priemonėmis).

III TIKSLAS - modernizuoti aplinkos oro taršos atskaitomybės ir monitoringo sistemas, didinant jų rezultatų prieinamumą visoms suinteresuotoms šalims. **Uždaviniai:**

1) **padidinti išmetamų į aplinkos orą teršalų apskaitos ir prognozių kokybę, patikimumą, išsamumą ir apskaitos ataskaitų viešinimą:**

- **Žmogiškųjų išteklių ir jų kompetencijų didinimas**, išmetamų teršalų apskaitos ir prognozių vykdymui taikant kuo didesnę detalumo lygį (1,4 mln. eurų).
- Lietuvos oro taršos ataskaitų ir prognozių apžvalgų rengimas ir viešinimas.
- **Mokslinių taikomųjų tyrimų vykdymas**, skirtų oro taršos apskaitai, mažinimui (valdymui), oro kokybės vertinimui, prognozavimui ir gerinimui (300 tūkst. eurų).

2) **stiprinti aplinkos oro taršos poveikio sveikatai ir ekosistemoms stebėsenos vykdymą ir jos vertinimo rezultatų viešinimą:**

- **Aplinkos oro taršos poveikio ekosistemoms stebėsenos plėtojimas** (1.5 mln. eurų).
- **Aplinkos oro taršos poveikio sveikatai vertinimo stiprinimas** (445 tūkst. eurų).

Už Plano įgyvendinimą ir priemonių vykdymą atsakingi subjektai: AM (koordinatoriumi), EIM, SAM, ŽŪM, SUMIN, EM, FM, VRM, ŠMSM, ūkio subjektai ir kitos institucijos. Įgyvendinant Planą numatytas priemonės **rekomenduojama dalyvauti savivaldybėms ir namų ūkiams**, išnaudojant galimybes gauti finansines paskatas.

Pažymėtina, kad numatytų priemonių poveikis bus vertinamas kasmet pagal tarptautinius ir Direktyvos reikalavimus. Jei teršalų apskaitos ir prognozių duomenys rodytų, kad nevykdomi taršos mažinimo tikslai arba yra rizika jų neįvykdyti, Planas turės būti atnaujinamas papildant naujomis priemonėmis.

Derinimas:

- **Projektas du kartus (2018-07-23 ir 2018-11-13) teiktas derinti** Energetikos ministerijai, Finansų ministerijai, Sveikatos apsaugos ministerijai, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, Teisingumo ministerijai, Ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Vidaus reikalų ministerijai, Žemės ūkio ministerijai, Susisiekimo ministerijai, Kultūros ministerijai, Aplinkos apsaugos agentūrai, Lietuvos geologijos tarnybai, Valstybinei miškų tarnybai, Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai, Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai, Europos teisės departamentui, Lietuvos automobilių kelių direkcijai, Lietuvos mokslo tarybai, Lietuvos statistikos departamentui, Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrai, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui, Lietuvos pramonininkų

konfederacijai, Lietuvos savivaldybių asociacijai, Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijai, Lietuvos verslo konfederacijai, Inžinerinės ekologijos asociacijai.

- **2018-11-16 Projektas pristatytas visuomenei konferencijoje** „Nacionalinis oro taršos mažinimo planas: oro kokybės gerinimo galimybės Lietuvoje“.
 - **Po antrojo derinimo organizuoti pasitarimai pasiūlymams ir pastaboms aptarti:**
 - 2018-12-12 su Energetikos ministerijos, Lietuvos statistikos departamento, Aplinkos apsaugos agentūros, Vilniaus miesto savivaldybės, VĮ „Registru centras“ atstovais;
 - 2019-01-08 su Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, AB „ORLEN Lietuva“ atstovais;
 - 2019-01-17 su Susisiekimo ministerijos, Lietuvos savivaldybių asociacijos, Vilniaus miesto, Klaipėdos miesto, Šiaulių miesto, Panevėžio miesto savivaldybių atstovais;
 - 2019-01-22 ir 2019-02-08 su Energetikos ministerijos atstovais;
 - 2019-01-24 su Lietuvos SGD platformos atstovais;
 - 2019-02-01 su Lietuvos SGD platformos, Energetikos ir Susisiekimo ministerijų atstovais.
 - Projektas iš dalies pakoreguotas atsižvelgus į gautas pastabas ir pasiūlymus, pasitarimuose priimtus kompromisus. **Likusios esminės pastabos:**
 - **Lietuvos Kiaulių augintojų asociacija** siūlo atsisakyti priemonės, kuria numatoma nustatyti bendruosius privalomus techninius ir (ar) technologinius eksploatavimo reikalavimus kiaulių, galvijų, paukščių ir kitų gyvūnų laikymo pastatams (P24). **Žemės ūkio ministerija** siūlo atidėti šios priemonės įgyvendinimą ir prirėkus įtraukti ją atliekant Plano peržiūrą, įvertinus kitų Plano priemonių taikymo efektyvumą. **Iš dalies atsižvelgta** – numatytas vėlesnis priemonės įgyvendinimo laikotarpis – 2023 m.
 - **Susisiekimo ministerija** siūlo atsisakyti priemonių „Transporto priemonių išmetamų teršalų nuotolinės stebėsenos sistemos taikymas“ (P14), nes sistema nėra išbandyta ir akredituota, nėra aiškus jos praktinis pritaikymas ir „Pranešimo apie kelyje eksploatuojamas aplinkos orą daugiau teršiančias transporto priemones sistemos sukūrimas“ (P15), kadangi šios priemonės įgyvendinimas praktikoje būtų neaiškus, sudėtingas ar netgi neįmanomas: transporto priemonės savininkas būtų privalomai kviečiamas į techninės apžiūros centrą vien pranešimų pagrindu (pranešimai subjektyvus, neaišku kokiais principais remiantis vertinti); reikėtų numatyti privalomo atvykimo į techninės apžiūros centrą ir transporto priemonės patikrinimo mechanizmą; nėra nustatytos sankcijos už melagingus gyventojų pranešimus, neaišku kas turės kompensuoti transporto priemonių savininkų patirtas išlaidas, jeigu pranešimai nepasitvirtins). **AM argumentai:** nuotolinės išmetamų teršalų registravimo (matavimo) sistemos Europoje yra išbandytos ir akredituotos, praktinis pritaikymas vykdomas Ispanijoje ir Austrijoje, technologija išbandyta ir kitose ES šalių miestuose (Londone, Kopenhagoje, Barselonoje, Lilije); siūlymas sukurti gyventojų pranešimo apie transporto priemonių dūmingumą sistemą paremta užsienio šalių patirtimi. Pvz., Australijoje gyventojui pranešus (telefonu, internetu) apie pastebėtą galimai daugiau teršiančią transporto priemonę, jos savininkas gauna pranešimą su rekomendacija patikrinti variklio/išmetamų teršalų kontrolės sistemos techninę būklę (daugiau nei 80 % gyventojų automobilį imasi tvarkyti gavus pirmą rekomendaciją). Jei per paskutinius 4 mėnesius gaunami 3 pranešimai dėl tos pačios transporto priemonės, jos savininkui perduodamas oficialus reikalavimas atlikti techninę apžiūrą.
 - **Klaipėdos bendruomenės** (KIDE ir KBA) siūlo papildyti Planą priemonėmis:
 - ✓ susijusiomis su uoste vykdoma veikla: krovos atitikimas pažangiausioms krovos technologijoms ir įrangai; atviros krovos ir laikymo apimčių mažinimas ir pervedimas į uždaro tipo krovą ir sandėliavimą; kietųjų dalelių išmetimo į aplinką leistino kiekio mažinimas taršos leidimo sąlygose; laivų, atplaukusių į uostą ir nepasijungiančių prie veikiančių kranto elektros įrenginių, apmokestinimas už aplinkos taršą;
 - ✓ gatvių remontas ir plovimas; asfaltavimas; aplinkelių įrengimas; geležinkelio ruožų elektrifikavimas nuo „Draugystės“ geležinkelio stoties iki Klaipėdos valstybinio jūrų uosto įmonių; uosto įmonėse dyzelinių šilumvežių pakeitimas elektriniais; sunkiojo transporto eismo ribojimas miestuose piko valandomis; mašinų, kurių amžius virš 10 m., techninės priežiūros termino atlikimo trumpinimas;
 - ✓ nemokamas viešasis transportas miestuose.
- AM argumentai:** siūlomos priemonės yra įgyvendinamos kitais teisės aktais, per kitas programas; kai kurios iš jų priskirtinos savarankiškosioms savivaldybių funkcijoms; dalis

siūlomų priemonių yra susijusios su šiuo metu rengiamais teisės aktų pakeitimo projektais, kurie yra rengiami vykdant Vyriausybės 2018-12-19 pasitarime priimtus sprendimus dėl veiksmų ir priemonių, kurių reikia imtis siekiant spręsti kvapų ir kitas susijusias problemas.

- **Finansų ministerija** siūlo atsisakyti akcizo didinimo akmens angliai, koksui ir ligninui, nes akcizų politika yra iš esmės orientuota į fiskalinių tikslų įgyvendinimą (kartu tik prisidedanti prie aplinkosauginių tikslų įgyvendinimo) ir akcizų tarifų keitimo klausimas yra vertintinas rengiant atitinkamų metų valstybės biudžeto projektą kompleksiskai vertinant tiek kaimyninių valstybių vykdomą akcizų politiką, atnaujintas šalies ekonominės raidos prognozes, tiek ir kitus energinių produktų rinką įtakančius veiksnius. Derinimo pažymoje nėra pateikti neatsižvelgimo į pastabą argumentai.
- Dauguma **Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės** pateiktų pastabų yra tikslinamojo pobūdžio. Esminė pastaba pateikta dėl atsakingų subjektų už Plano priemonių įgyvendinimą nustatymo, atsižvelgiant į tai, kad Vyriausybė neturi teisinio pagrindo nustatyti pareigas jai nepavaldiems ūkio subjektams. **Ūkio ministerija** taip pat nepritaria tam, kad atsakingi vykdytojai būtų ūkio subjektai. **AM argumentai** - galimybė įtraukti ūkio subjektus į Plano priemonių vykdymą numatyta Aplinkos oro apsaugos įstatymo 10 str. Už priemonių įgyvendinimą atsakingais nurodyti naftos perdirbimo pramonės ūkio subjektai (t. y. AB „ORLEN Lietuva“) nurodytas priemones privalo įgyvendinti, kadangi jos jau įtrauktos į šiam ūkio subjektui teisės aktų nustatyta tvarka išduoto TIPK leidimo sąlygas (aplinkosaugos veiksmų planą).

Atitikimas Vyriausybės programos nuostatom – atitinka Vyriausybės programos įgyvendinimo plano 1.5.3 darbo „Teisinių ir ekonominių priemonių sukūrimas, siekiant sumažinti oro taršą ir klimato kaitą“ 2 veiksmą „Oro taršos valdymo plano parengimas, siekiant veiksmingai įgyvendinti oro taršos mažinimo 2020 ir 2030 m. tikslus“.

Dalykinio vertinimo išvada – siūlytina Projektą aptarus tarpinstituciniame pasitarime, svarstyti Vyriausybės pasitarime.

Pastabos ir pasiūlymai:

- Neaiškus Plano įgyvendinimo mechanizmas, kokius įgyvendinamuosius teisės aktus planuojama parengti, ar 2019 m. priemonės įtrauktos į atsakingų įstaigų strateginius veiklos planus, ar numatytas finansavimas jų įgyvendinimui (pvz. 2019 m. numatoma pradėti mokėti kompensacijas asmenims, atidavusiems taršų lengvąjį automobilį; gerosios žemės ūkio praktikos kodekso parengimui 2019 m. numatomas asignavimų poreikis 20 tūkst. eurų), neaiškūs Plano priemonių įgyvendinimui numatomo lėšų poreikio finansavimo šaltiniai, nurodomos tik bendros sumos, neaišku kuo remiantis jos numatytos. Be to, dalis priemonių (pvz. finansinės paskatos kietojo kuro katilų modernizavimui ir keitimui) yra prisidedančios prie Plano tikslų ir jau yra numatytos kituose planavimo dokumentuose, todėl neaišku kaip Plane nurodomas lėšų poreikis koreliuoja su kituose dokumentuose numatytu finansavimu (pvz., Plane kietojo kuro katilų modernizavimui ir keitimui nurodomas asignavimų poreikis – 50 mln. eurų). Siūlytume pakartotinai pateikti Plano projektą derinimui Finansų ministerijai ir gauti oficialią išvadą (šiuo metu yra tik darbo tvarka pateikta Finansų ministerijos pozicija dėl siūlymo didinti akcizą akmens angliai, koksui ir lignitui).
- Atkreiptinas dėmesys, kad įgyvendinant priemonę „Akmens anglies, kokso ir lignito naudojimo mažinimas“ (P31) numatoma padidinti akcizo tarifą, taikomą akmens angliai, koksui ir lignitui naudojamiems šilumos energijos gamybai (išskyrus naudojimą cemento gamybos pramonėje). Neaišku kaip akcizo didinimas paveiks vartotojus, šilumos kainas, kodėl siūloma nustatyti išimtį tik cemento gamybos pramonei ir kaip akcizo didinimas paveiks kitas pramonės šakas. Pažymėtina, kad Finansų ministerija siūlo atsisakyti akcizo didinimo, nes akcizų politika yra iš esmės orientuota į fiskalinių tikslų įgyvendinimą (kartu tik prisidedanti prie aplinkosauginių tikslų įgyvendinimo) ir akcizų tarifų keitimo klausimas yra vertintinas rengiant atitinkamų metų valstybės biudžeto projektą kompleksiskai vertinant tiek kaimyninių valstybių vykdomą akcizų politiką, atnaujintas šalies ekonominės raidos prognozes, tiek ir kitus energinių produktų rinką įtakančius veiksnius. Siūlytume pakartotinai įvertinti Finansų ministerijos pastabą (nusprendus neatsižvelgti - papildyti Projekto derinimo pažymą argumentais).

- Siūlytume įvertinti galimybę skatinti ne tik elektra, gamtinėmis dujomis ir vandeniliu varomo viešojo transporto priemonių (P8 ir P9), bet ir hibridinių transporto priemonių įsigijimą (pvz. benzinas/elektra).
- Abejotina kilnojamos transporto priemonių išmetamų teršalų nuotolinės stebėsenos sistemos nauda numatomų sąnaudų atžvilgiu. Vien tik pirmam etapui - išbandyti priemonės efektyvumą vykdant pilotinį projektą, numatomas 4 mln. eurų lėšų poreikis. Prašytume papildomai argumentuoti šį siūlymą.
- Pritarime Susisiekimo ministerijos pateiktam siūlymui atsisakyti priemonės „Pranešimo apie kelyje eksploatuojamas aplinkos orą daugiau teršiančias transporto priemones sistemos sukūrimas“ (P15), ir siūlymą pagrindžiantiems argumentams (šios priemonės įgyvendinimas praktikoje būtų neaiškus, sudėtingas ar netgi neįmanomas: transporto priemonės savininkas būtų privalomai kviečiamas į techninės apžiūros centrą vien pranešimų pagrindu (pranešimai subjektyvus, neaišku kokiais principais remiantis vertinti); reiktų numatyti privalomo atvykimo į techninės apžiūros centrą ir transporto priemonės patikrinimo mechanizmą; nėra nustatytos sankcijos už melagingus gyventojų pranešimus, neaišku kas turės kompensuoti transporto priemonių savininkų patirtas išlaidas, jeigu pranešimai nepasitvirtins). Be to, abejotina, kad tokios sistemos įdiegimui ir įgyvendinimui neprireiks papildomų lėšų.
- Kyla klausimų dėl (P32) priemonės, kuria numatoma didinti žmogiškuosius išteklius ir jų kompetencijas į aplinkos orą išmetamo teršalų kiekio apskaitos ir prognozių vykdymui. Šios priemonės vykdymui planuojama skirti 1,4 mln. eurų. Manome, kad AAA ir AM etatų skaičiaus didinimas ir kompetencijų stiprinimas neturėtų būti šio Plano dalykas, priemonė yra susijusi su šių įstaigų vykdomomis funkcijomis, o papildomų lėšų poreikis turėtų būti sprendžiamas per bendrųjų įstaigos asignavimų didinimą. Analogiškas pastebėjimas ir dėl (P35) priemonės „Aplinkos oro taršos poveikio ekosistemoms monitoringo stiprinimas“, kuriai numatoma skirti 1,5 mln. eurų.
- Prašytume papildomai argumentuoti visuotinos namų ūkių (būstų) šildymo įrenginių inventorizacijos, už kurios vykdymą būtų atsakingos savivaldybės, tikslingumą, poveikį oro taršos sumažėjimui.